

STAATSBLED VAN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

288

WET van 12 juli 1962, houdende vaststelling van nieuwe regelen met betrekking tot de handel in en het gebruik van bestrijdingsmiddelen. (Bestrijdingsmiddelenwet.)

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is nieuwe regelen vast te stellen met betrekking tot de handel in en het gebruik van bestrijdingsmiddelen, zowel uit een oogpunt van deugdelijkheid voor het doel, waarvoor zij bestemd zijn, als uit een oogpunt van veiligheid en gezondheid van de mens en van dieren, welker instandhouding gewenst is;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

§ 1. Begripsomschrijvingen

Artikel 1. 1. Voor de toepassing van het bij of krachtens deze wet bepaalde wordt verstaan onder bestrijdingsmiddel: elke stof en elk mengsel van stoffen, alsmede micro-organismen en virussen, bestemd om te worden gebruikt bij:

- het bestrijden of afweren van dieren, welke schade kunnen aanrichten aan planten en delen van planten;
- het bestrijden van de verwekkers van plantenziekten;
- het bestrijden van onkruiden;
- het doden van loof en het tegengaan van ongewenste groei;

- het regelen of bevorderen van de groei van planten of delen van planten, voorzover niet zijnde meststoffen in de zin van de Meststoffenwet 1947;

- het bestrijden of afweren van uitwendige parasieten van dieren.

2. Voor de toepassing van het bij of krachtens deze wet bepaalde wordt onder bestrijdingsmiddel mede verstaan elke stof en elk mengsel van stoffen alsmede micro-organismen en virussen, bestemd om te worden gebruikt bij:

- het bestrijden of afweren van dieren, welke schade kunnen aanrichten aan plantaardige voortbrengselen, voorzover niet zijnde delen van planten, als bedoeld in het eerste lid, onder a;

- het tegengaan van bederf van plantaardige voortbrengselen;

- het bestrijden of afweren van dieren of micro-organismen in de huishouding, in gebouwen, of in en op voer-, vaar-, of vliegtuigen;

- het behandelen van gebruiksartikelen, ter bestrijding of afwering van dieren of micro-organismen;

- het door behandeling van planten, grond of water bestrijden of afweren van dieren, welke ziekten kunnen veroorzaken bij de mens of bij dieren, welker instandhouding gewenst is.

3. Voor de toepassing van het bij of krachtens deze wet bepaalde wordt verstaan onder:

- „verkoop”: verkopen, afleveren, te koop of in ruil aanbieden alsmede uitdelen;

- „in voorraad hebben”: aanwezig hebben op terreinen of in ruimten in gebruik bij fabrikanten, importeurs of hande-

laren, in landbouwondernemingen in de zin van het Instellingsbesluit Landbouwschap of in bosbouwondernemingen in de zin van het Instellingsbesluit Boschap;

- „verpakking”: de verpakking, waarin een bestrijdingsmiddel aan of ten behoeve van een gebruiker wordt afgeleverd, of welke daartoe is bestemd.

4. Voor de toepassing van het bij of krachtens deze wet bepaalde wordt verstaan onder: „Onze betrokken Minister”:

- voor wat betreft de bestrijdingsmiddelen, bedoeld in het eerste lid: Onze Minister van Landbouw en Visserij in overeenstemming met Onze Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid;

- voor wat betreft de bestrijdingsmiddelen bedoeld in het tweede lid: Onze Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid in overeenstemming met Onze Minister van Landbouw en Visserij.

5. Onze betrokken Minister kan bij in de *Staatscourant* bekend te maken beschikking deze wet ten aanzien van bepaalde bestrijdingsmiddelen of groepen van bestrijdingsmiddelen buiten toepassing verklaren.

§ 2. De toelating van bestrijdingsmiddelen

Artikel 2. 1. Het is verboden een bestrijdingsmiddel te verkopen, in voorraad te hebben of te gebruiken, waarvan niet blijkt, dat het ingevolge deze wet is toegelaten.

2. Voor de toepassing van het eerste lid gelden als toegelaten: bestrijdingsmiddelen, op de verpakking waarvan de naam van een toegelaten middel en het nummer van de toelating zijn vermeld.

3. Het verbod van het eerste lid geldt niet voor het verkopen en in voorraad hebben elders dan in winkels, op markten of op enige andere voor het publiek toegankelijke verkooppplaats van bestrijdingsmiddelen, welke kennelijk bestemd zijn voor uitvoer of doorvoer.

4. Het verbod van het eerste lid geldt niet voor het gebruiken van een bestrijdingsmiddel in de huishouding.

Artikel 3. 1. Een bestrijdingsmiddel wordt slechts toegelaten, indien:

- het gehalte aan werkzame stof en de verdere samenstelling, de kleur, vorm, afwerking, verpakking en aanduidingen en vermeldingen op, aan of bij de verpakking voldoen aan door Onze betrokken Minister bij in de *Staatscourant* bekend te maken beschikking gegeven algemene voorschriften;

- met redelijke zekerheid mag worden aangenomen, dat het middel deugdelijk is voor het doel, waarvoor het is bestemd en dat door een juist gebruik van het middel overeenkomstig zijn bestemming geen schadelijke nevenwerkingen zullen optreden.

2. Tot schadelijke nevenwerkingen worden onder meer gerekend:

- het schaden van de volksgezondheid;

- het schaden van de gezondheid of het in gevaar brengen van de veiligheid van degenen, die het middel met inachtneming van de vereiste voorzorgsmaatregelen toepast;

- het schaden van de hoedanigheid van voedingsmiddelen;

- het schaden van het produktievermogen van de grond, van planten of delen van planten, dan wel van dieren, welker instandhouding gewenst is, indien deze schade onevenredig is in verhouding tot het met het gebruik van het middel beoogde doel.

Artikel 4. 1. Over de toelating van een bestrijdingsmiddel wordt op aanvraag van de fabrikant, de importeur of een handelaar beslist door Onze betrokken Minister.

2. Onze betrokken Minister stelt bij in de *Staatscourant* bekend te maken beschikking regelen omtrent het indienen van een aanvraag en de wijze van behandeling daarvan. Daarbij kan worden bepaald, dat een aanvraag eerst in behandeling wordt genomen, nadat een daarvoor vastgesteld bedrag is voldaan.

3. De kosten van het onderzoek, voortvloeiende uit een aanvraag, alsmede de kosten van voortgezette onderzoeken na de beslissing op een aanvraag, kunnen geheel of gedeeltelijk ten laste van de aanvrager worden gebracht volgens door Onze betrokken Minister bij in de *Staatscourant* bekend te maken beschikking gestelde regelen.

Artikel 5. 1. De toelating van een bestrijdingsmiddel ingevolge artikel 4 geldt voor een daarbij bepaalde termijn, welke ten hoogste tien jaren bedraagt.

2. Bij de toelating kan worden voorgeschreven, dat het bestrijdingsmiddel slechts mag worden gebruikt ter bestrijding van bepaalde schadelijke organismen, op bepaalde tijden en plaatsen, onder bepaalde weersomstandigheden, voor bepaalde gewassen of met gebruikmaking van bepaalde technische hulpmiddelen. Daarbij worden tevens voorschriften gegeven omtrent de wijze, waarop deze voorschriften op, aan of bij de verpakking moeten worden vermeld.

3. Bij de toelating kunnen nadere voorschriften worden gegeven omtrent de samenstelling, vorm, afwerking, verpakking, aanduidingen en vermeldingen op, aan of bij de verpakking van het bestrijdingsmiddel.

4. Onze betrokken Minister kan de ingevolge dit artikel gegeven voorschriften wijzigen en aanvullen. De beslissing vermeldt de datum, waarop de wijziging of aanvulling van kracht wordt en welke wordt vastgesteld na overleg met degene, die als fabrikant, importeur of handelaar van het bestrijdingsmiddel in het in artikel 6, tweede lid, bedoelde register staat vermeld.

Artikel 6. 1. Een beslissing op een aanvraag, alsmede een beslissing ingevolge het bepaalde in artikel 5, vierde lid, wordt bij aangetekende brief aan de aanvrager medegedeeld. Van een toelating wordt mededeling gedaan in de *Staatscourant*.

2. Onze betrokken Minister draagt zorg, dat van de toegelaten bestrijdingsmiddelen aantekening wordt gehouden in een register, onder vermelding van de naam en het nummer van de toelating, en, voor wat de op aanvraag toegelaten middelen betreft, van de naam en het adres van de fabrikant, importeur of handelaar. Afschriften van, of uittreksels uit het register worden algemeen verkrijgbaar gesteld tegen betaling van de kosten.

3. Wijziging in de naam van een bestrijdingsmiddel of in de naam en adres van de fabrikant, importeur of handelaar wordt op schriftelijk met redenen omkleed verzoek van belanghebbenden in het register aangetekend tegen betaling van een door Onze betrokken Minister bij in de *Staatscourant* bekend te maken beschikking te bepalen vergoeding.

4. Van de wijziging wordt aan de belanghebbenden een bewijs verstrekt en wordt mededeling gedaan in de *Staatscourant*. Bij verandering van importeur ontvangt de nieuwe importeur tevens een afschrift van de in het eerste lid bedoelde aangetekende brief.

Artikel 7. 1. Onze betrokken Minister kan bij beschikking, met redenen omkleed, een toelating als bedoeld in artikel 4 intrekken, indien blijkt, dat zich zodanige schadelijke nevenwerkingen voordoen, dat, indien deze bij het toelaten bekend zouden zijn geweest, de desbetreffende toelating achterwege zou zijn gebleven.

2. Een beslissing ingevolge het eerste lid wordt in de *Staatscourant* bekend gemaakt en bij aangetekende brief medegedeeld aan degene, die in het in artikel 6 bedoelde register als fabrikant, importeur of handelaar staat vermeld.

3. De beslissing vermeldt de datum, waarop de intrekking van kracht wordt. De datum wordt niet vroeger gesteld dan zes maanden na die van bekendmaking van de beslissing in de *Staatscourant*, tenzij bijzondere omstandigheden onmiddellijke intrekking noodzakelijk maken.

Artikel 8. 1. Binnen dertig dagen na de dagtekening van de verzending van een aangetekende brief als bedoeld in artikel 6, eerste lid, of in artikel 7, tweede lid, staat aan de fabrikant, importeur of handelaar van de beslissing beroep open bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

2. De artikelen 3, 5 en 29—75 van de Wet administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 9. 1. Onze betrokken Minister kan ambtshalve bestrijdingsmiddelen toelaten.

2. Aan een toelating ingevolge het eerste lid kunnen voorschriften, als bedoeld in artikel 5, tweede lid, worden verbonden.

3. Aan een toelating ingevolge het eerste lid kunnen nadere voorschriften, als bedoeld in artikel 5, derde lid, worden verbonden.

4. Een beslissing tot ambtshalve toelating, tot wijziging van de in het tweede en derde lid bedoelde voorschriften en tot intrekking van de toelating wordt in de *Staatscourant* bekend gemaakt.

§ 3. Ge- en verbodsbepalingen met betrekking tot toegelaten bestrijdingsmiddelen

Artikel 10. 1. Het is verboden een bestrijdingsmiddel te gebruiken in strijd met de krachtens artikel 5, tweede lid, of artikel 9, tweede lid, vastgestelde voorschriften.

2. Het bepaalde in het eerste lid geldt niet voor het gebruiken van een bestrijdingsmiddel in de huishouding.

Artikel 11. Het is verboden toegelaten bestrijdingsmiddelen te verkopen, en, voor zover ze voor de handel bestemd zijn, in voorraad te hebben, indien de krachtens artikel 5, tweede lid, of krachtens artikel 9, tweede lid, voor het gebruik gegeven voorschriften niet op de daarbij voorgeschreven wijze op, aan of bij de verpakking zijn vermeld, en indien het gehalte aan werkzame stof en de verdere samenstelling kleur, vorm, afwerking, verpakking, aanduidingen of vermeldingen op, aan of bij de verpakking niet voldoen aan de krachtens artikel 3, eerste lid, onder a, gegeven algemene voorschriften, of de krachtens artikel 5, derde lid, of artikel 9, derde lid, gegeven nadere voorschriften.

Artikel 12. 1. Het is verboden aan personen beneden de leeftijd van zestien jaren bestrijdingsmiddelen te verkopen, voor welke krachtens artikel 5, derde lid, of artikel 9, derde lid, is voorgeschreven, dat de giftigheid moet worden aangeduid door middel van een doodshoofd.

2. Het is verboden de in het vorige lid bedoelde bestrijdingsmiddelen te verkopen aan personen, die niet in het bezit zijn van een daartoe door Onze betrokken Minister aangewezen legitimatiebewijs, tenzij de koper aantoont, dat hij de handel in bestrijdingsmiddelen uitoefent. Aangewezen zullen worden legitimatiebewijzen, waaruit blijkt, dat de houder een beroep uitoefent, hetwelk het gebruik van in dit artikel bedoelde bestrijdingsmiddelen meebrengt.

3. Het is aan anderen dan de houder der in het tweede lid bedoelde legitimatiebewijzen verboden de in het eerste lid bedoelde bestrijdingsmiddelen te gebruiken.

4. Het bepaalde in het tweede en derde lid geldt niet ten aanzien van middelen ter bestrijding van schadelijke knaagdieren, waarvan door een aanduiding op de verpakking blijkt, dat deze voor gebruik in de huishouding zijn bestemd.

Artikel 13. 1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen voorschriften onderscheidenlijk nadere voorschriften worden gegeven betreffende het verkopen, het in voorraad hebben, het vervoeren na aflevering aan de kleinhandel, anders dan in een vervoeronderneming, en door de gebruiker, en het gebruiken van bestrijdingsmiddelen, alsmede omtrent het bewaren, verwijderen en vernietigen van ledige verpakkingen en resten van bestrijdingsmiddelen.

2. De districtshoofden van de Arbeidsinspectie zijn bevoegd voorschriften te geven betreffende de uitvoering in een bepaald geval van een of meer voorschriften, als bedoeld in het eerste lid ten aanzien van het vervoer of het gebruik van bestrijdingsmiddelen alsmede omtrent het in voorraad hebben dezer middelen en het opbergen van ledige verpakkingen of restanten van bestrijdingsmiddelen. Een voorschrift, als in dit lid bedoeld, wordt schriftelijk en gedagtekend medegedeeld onder vermelding der bepaling, ter uitvoering waarvan het strekt; tevens wordt een termijn gesteld, waarbinnen aan het voorschrift moet worden voldaan. Van het voorschrift kan binnen veertien dagen na de dagtekening beroep worden ingesteld bij Onze Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid; dit beroep heeft schorsende werking.

3. Een ieder is verplicht ten aanzien van bestrijdingsmiddelen, ledige verpakkingen en resten van bestrijdingsmiddelen een zodanige zorgvuldigheid in acht te nemen, dat geen gevaar ontstaat voor de mens of voor dieren, welke instandhouding gewenst is en dat aan planten, delen van planten, grond of viswater, welke aan anderen toebehoren, geen grotere schade wordt toegebracht dan uit een juist gebruik van het middel voortvloeit.

Artikel 14. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen in het belang van de veiligheid en de gezondheid van de mens en van dieren, welke instandhouding gewenst is, voorschriften worden gegeven betreffende het aanbrengen van waarschuwingstekens in verband met het gebruik van bestrijdingsmiddelen.

Artikel 15. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere voorschriften gegeven betreffende het verkopen, in voorraad hebben en gebruiken van bestrijdingsmiddelen, welke kennelijk in een proefstadium verkeren, waarbij kan worden afgeweken van de bepalingen van deze wet.

Artikel 16. Indien op eet- of drinkwaren een grotere hoeveelheid van een bepaald bestrijdingsmiddel aanwezig is dan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur is bepaald, worden deze eet- of drinkwaren in ieder geval geacht in ondeugdelijke toestand te verkeren in de zin van artikel 6, eerste lid, van de Warenwet, Stb. 1935, 793.

§ 4. Monsterneming

Artikel 17. 1. De opsporingsambtenaar, die een monster van een bestrijdingsmiddel neemt, verpakt en verzegelt dit ter plaatse.

2. Op verlangen van hem, in wiens bezit het bestrijdingsmiddel zich tijdens de monsterneming bevindt, neemt de opsporingsambtenaar een tweede monster, hetwelk hij verpakt en verzegeld in diens bezit laat.

Artikel 18. 1. De ambtenaar, die het monster van een bestrijdingsmiddel, als bedoeld in artikel 1, eerste lid, heeft genomen, stelt dit in handen van de Plantenziektenkundige Dienst.

2. De ambtenaar, die een monster van een bestrijdingsmiddel, als bedoeld in artikel 1, tweede lid, heeft genomen, stelt dit in handen van de Keuringsdienst van Waren, binnen welks gebied hij het heeft genomen.

3. Het monster wordt zo spoedig mogelijk door of vanwege de Plantenziektenkundige Dienst, onderscheidenlijk de Keuringsdienst van Waren onderzocht.

4. Indien het onderzoek aan de betrokken Directeur aanleiding geeft tot het uitlokken van een strafvervolgung, doet hij hiervan mededeling aan de ambtenaar, die het monster heeft genomen. De uitkomsten van het onderzoek worden als bijlage bij het proces-verbaal gevoegd.

Artikel 19. Onze Ministers van Landbouw en Visserij en van Sociale Zaken en Volksgezondheid kunnen bij in de *Staatscourant* bekend te maken beschikking regelen geven betreffende de wijze van monsterneming, het verpakken en het verzegelen der monsters.

§ 5. Adviesinstantie

Artikel 20. 1. Er is een commissie, genaamd Bestrijdingsmiddelencommissie, welke, alvorens algemene voorschriften tot uitvoering van deze wet worden vastgesteld, in de gelegenheid wordt gesteld, over het ontwerp daarvan van advies te dienen.

2. Onze Ministers wijzen lichamen, organisaties en instellingen aan, werkzaam op het gebied van de industrie en de handel in bestrijdingsmiddelen, de landbouw, de bosbouw, de landbouwambachten, de landbouw- en voedingsmiddelenindustrie, de jacht, de visserij en de natuurbescherming, welke bevoegd zullen zijn een door Onze Ministers te bepalen aantal leden in de commissie te benoemen.

3. De leden der commissie benoemen uit hun midden een voorzitter.

4. Onze Ministers voegen aan de commissie een secretaris toe.

5. Onze Ministers kunnen personen aanwijzen, die bevoegd zijn de vergaderingen van de commissie bij te wonen, en aan de beraadslagingen deel te nemen.

§ 6. Plaatselijke voorzieningen

Artikel 21. De bevoegdheid tot het maken van gemeentelijke verordeningen blijft ten aanzien van het onderwerp, waarin deze wet voorziet gehandhaafd.

§ 7. Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 22. 1. Ieder, aan wie ter zake van de uitvoering van deze wet enige taak is opgedragen of opgedragen geweest, is verplicht tot geheimhouding van hetgeen uit dien hoofde omtrent de samenstelling van bestrijdingsmiddelen te zijner kennis is gekomen, voorzover die verplichting uit de aard der zaak volgt of hem uitdrukkelijk is opgelegd.

2. De verplichting tot geheimhouding geldt niet ten aanzien van die bestanddelen van een bestrijdingsmiddel, welke giftig zijn voor de mens, of voor dieren, welke instandhouding gewenst is.

Artikel 23. In de Wet op de economische delicten ¹⁾ worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. in artikel 1, sub 2e, wordt het gestelde onder *k.* gelezen: de artikelen 2, 4 en 5 van de Meststoffenwet 1947;

2. aan artikel 1, sub 2e, wordt toegevoegd:

y. de artikelen 2, eerste lid, 10, 11, 12, 13, 14, 15 en 22 van de Bestrijdingsmiddelenwet.

Artikel 24. 1. Bestrijdingsmiddelen, waarvan het verkopen, in voorraad hebben en gebruiken ten tijde van het inwerking-treden van deze wet, al dan niet met inachtneming van bepaalde voorschriften, voorwaarden of beperkingen, was toegestaan, worden geacht te zijn toegelaten in de zin van deze wet voor de duur van zes maanden, met dien verstande, dat de ten tijde van het inwerking-treden van deze wet krachtens de Wet bestrijdingsmiddelen en meststoffen 1947, het Algemeen Besluit (Warenwet) en het Landbouwveiligheidsbesluit voor het ver-

¹⁾ Stb. K 258, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 16 november 1961 (Stb. 389).

kopen, in voorraad hebben of gebruiken van enig bestrijdingsmiddel geldende voorschriften, voorwaarden en beperkingen voor de duur van de toelating krachtens dit artikel geacht worden te zijn voorschriften, onderscheidenlijk nadere voorschriften, als bedoeld in de artikelen 5, tweede en derde lid, en 9, tweede en derde lid.

2. Indien binnen de in het eerste lid gestelde termijn een aanvraag tot toelating op de krachtens artikel 4 voorgeschreven wijze is ingediend, blijft de toelating ingevolge het eerste lid ook na het verstrijken van de aldaar gestelde termijn van kracht, totdat de beslissing op de aanvraag onherroepelijk is geworden.

Artikel 25. De wet van 6 mei 1922, *Stb.* 272, tot toepassing van middelen voor ontsmettings- of zuiveringsdoeleinden, wordt ingetrokken.

Artikel 26. In de Plantenziektenwet ¹⁾ worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1e. artikel 6 vervalt;
- 2e. de artikelen 6a en 6b worden onderscheidenlijk genummerd 6 en 6a.

Artikel 27. In de Wet bestrijdingsmiddelen en meststoffen 1947 ²⁾ worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1. In artikel 1 vervalt de alinea beginnende met „Bestrijdingsmiddel”.
2. In artikel 2 vervallen de woorden: bestrijdingsmiddelen en.
3. In artikel 5, eerste lid, vervallen de woorden: enig bestrijdingsmiddel of.
4. In artikel 5 vervallen het tweede, derde en vierde lid.
5. In artikel 8, eerste lid, vervallen de woorden: den Plantenziektenkundige Dienst, onderscheidenlijk.
6. In artikel 8, tweede lid, vervallen de woorden: den Plantenziektenkundige Dienst, onderscheidenlijk.

¹⁾ *Stb.* 1951, 96, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 20 mei 1955 (*Stb.* 213).

²⁾ *Stb.* H 123, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 22 mei 1958 (*Stb.* 296).

7. In artikel 10 vervallen de woorden: van de Plantenziektenkundige Dienst, onderscheidenlijk.

8. Artikel 14 wordt gelezen als volgt: Deze wet kan worden aangehaald als Meststoffenwet, met bijvoeging van het jaartal van het *Staatsblad*, waarin zij is geplaatst.

Artikel 28. 1. Deze wet kan worden aangehaald onder de titel Bestrijdingsmiddelenwet, met bijvoeging van het jaartal van het *Staatsblad*, waarin zij is geplaatst.

2. Zij treedt in werking met ingang van een door Ons te bepalen tijdstip, dat voor onderscheidene bepalingen verschillend kan zijn.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven ten Paleize Het Loo, 12 juli 1962.

JULIANA.

De Minister van Landbouw en Visserij,

V. G. M. MARIJNEN.

*De Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,*

G. M. J. VELDKAMP.

Uitgegeven de zevende augustus 1962.

De Minister van Justitie,

A. C. W. BEERMAN.

Zie voor de behandeling in de Staten-Generaal:

Bijl. Hand. II 59/60, 6014;

Bijl. Hand. II 60/61, 6014;

Bijl. Hand. II 61/62, 6014; Hand. II 61/62, bladz. 3677—3698;

Bijl. Hand. I 61/62, 6014; Hand. I 61/62, bladz. 3473—3477.